

Проблеми викладання

УДК 378.147.016:[61:340.6]

В.Т. Бачинський, І.Г. Савка, І.Л. Беженар

ОСОБЛИВОСТІ НАБУТТЯ ЗНАТЬ, ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК І ВМІНЬ У ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ СУДОВОЇ МЕДИЦИНИ СТУДЕНТАМ СТОМАТОЛОГІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ “СТОМАТОЛОГІЯ”

Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці

Резюме. У статті розкрито особливості набуття теоретичних знань, практичних навичок і вмінь у процесі викладання судової медицини (стоматології) студентам стоматологічного факультету зі спеціальності “Стоматологія”. Показано роль наочності, спеціалізації та безпосередньої участі студентів в експертних дослі-

дженнях у процесі відпрацювання практичних навичок і вмінь майбутніми лікарями-стоматологами.

Ключові слова: навчальний процес, судова медицина, стоматологія.

Вступ. На сучасному етапі розвитку судової медицини виділяють окрему специфічну галузь – судову стоматологію, яка відповідно до потреб правоохоронних органів та судочинства займається судово-медичною розробкою питань стоматологічного характеру.

Необхідність оволодіння ґрунтовними знаннями з теорії та практики судової медицини (стоматології) зумовлена тим, що згідно з чинним законодавством, правоохоронні органи мають право залучати до виконання експертних функцій лікаря будь-якої спеціальності, у тому числі і лікаря-стоматолога для вирішення специфічних питань стоматологічного характеру [1].

Лікар-стоматолог може брати участь у судово-слідчому процесі не тільки як експерт, але і як спеціаліст (огляд трупа на місці його виявлення, участь у слідчому експерименті і т.п.). У цих випадках лікар бере участь у слідчих чи судових діях, надаючи консультативну допомогу слідчому чи суду, використовуючи свої професійні, стоматологічні пізнання [2, 3].

У зв'язку з цим судово-медичні знання важливі для спеціаліста-стоматолога, який у разі необхідності має вірно їх застосувати у практичній діяльності.

Мета дослідження. Відобразити особливості набуття теоретичних знань і практичних навичок та вмінь студентами стоматологічного факультету спеціальності 7.110106 “Стоматологія”.

Основна частина.

До числа основних розділів сучасної судової стоматології відносяться:

- процесуальні основи судово-стоматологічної експертизи;
- судово-медична експертиза ушкоджень м'яких тканин обличчя, щелепно-лицьових кісток і зубів у випадках механічної травми, вогнепальних ушкоджень, дії крайніх температур та електрики, радіаційних уражень;

- судово-медична експертиза ушкоджень, спричинених зубами;
- ідентифікація особи, віку, статі, професії, місця протезування за стоматологічним статутом;
- судово-медична експертиза професійних правопорушень лікарів-стоматологів та інших медичних працівників стоматологічних установ.

Навчальна дисципліна “Судова медицина (стоматологія)” у вищих медичних навчальних закладах вивчається на 3-му курсі, оскільки для її опанування необхідні знання із більшості дисциплін в природничо-наукового та професійного циклів підготовки, які набуті на попередніх курсах навчання.

Студенти набувають основи знань щодо виконання лікарем-стоматологом функцій судового експерта згідно з чинним процесуальним законодавством України.

Також вони засвоюють знання з правових засад лікарської діяльності відповідно до чинного законодавства.

Організація навчального процесу здійснюється за кредитно-модульною системою.

Програма дисципліни структурована на 1 модуль, до складу якого входять 10 змістових модулів, в яких 23 навчальні теми.

Кінцеві цілі вивчення дисципліни полягають у демонстрації:

- вміння описувати тілесні ушкодження;
- визначення виду та механізму виникнення тілесного ушкодження;
- вміння визначати ступінь тяжкості травми під час судово-стоматологічного обстеження потерпілої особи;
- вміння проводити огляд ділянки обличчя трупа на місці події;
- вміння описувати стоматологічний статус трупа;

- вміння описувати та вилучати речові докази біологічного походження;
- вміння встановлювати факт настання біологічної смерті;
- вміння проводити ідентифікацію невідомої особи за стоматологічним статусом;
- вміння аналізувати зміст нормативно-правових актів, які стосуються медичної діяльності та діють у сфері охорони здоров'я громадян.

З метою засвоєння студентами знань із теорії та практики навчальний процес слід проводити на високому науково-практичному рівні із застосуванням сучасних методів контролю знань.

Для студентів 3-го курсу спеціальності “Стоматологія” згідно з програмою для студентів вищих медичних навчальних закладів III-IV рівнів акредитації [4], обов'язковими є 30 годин практичних занять. На них необхідно розібрати організаційні та процесуальні основи судово-медичної служби України, основні питання танатології, судово-медичної травматології, дії фізичних факторів та хімічних речовин, кисневого голодування, експертизи потерпілих, звинувачених та інших осіб, експертизи речових доказів біологічного походження.

Для студентів вказаної спеціальності вважаємо також за доцільне включити до переліку практичних занять такі теми, як: судово-стоматологічна ідентифікація трупів невідомих осіб; судово-медична (стоматологічна) експертиза за віку та стану здоров'я; ушкодження слизової оболонки порожнини рота та зубів; ушкодження зубами; переломи кісток обличчя; судово-медико-криміналістичні методи досліджень під час проведення судово-медичної (стоматологічної) експертизи; судово-медична експертиза ушкоджень тканин обличчя та зубів хімічними чинниками; правові аспекти надання медичної (стоматологічної) допомоги населенню; кримінальна відповідальність медичних працівників за професійно-посадові правопорушення.

На цих заняттях студенти під керівництвом викладача вирішують також контрольні тестові завдання, розбирають ситуаційні задачі, вивчають основні об'єкти судово-медичної експертизи, описують сухі та вологі макропрепарати.

Особливу увагу слід приділяти заняттям, що проводяться у секційній залі. Тут студенти спочатку ознайомлюються із методикою судово-медичного дослідження трупів, а потім самостійно описують стоматологічний статус загиблих, невідомих та інших осіб, за яким оформлюють відповідні медичні документи. Виконанню цієї частини роботи сприяє створений на базі Чернівецького обласного бюро судово-медичної експертизи науково-практичний комплекс із двома секційними залами. Одна із залів призначена для самостійної роботи студентів під керівництвом викладачів, де вони в повному обсязі виконують

практичну експертно-діагностичну роботу. У той же час і практичні судово-медичні експерти демонструють різні випадки зі своєї судово-медичної практики, сприяючи таким чином набуттю студентами практичних навичок та вмінь. Такий підхід сприяє оптимізації навчального процесу, підвищує наочність і показує прикладне значення набутих знань.

Навчальною програмою передбачено також 8 годин для самостійної позааудиторної роботи студентів, яку вони виконують упродовж семестру у вигляді коротких рефератів в окремих зошитах за темами, передбачених тематичним планом.

Опанування судовою стоматологією в рамках вимог, передбачених навчальною програмою, з урахуванням запропонованих особливостей дозволить майбутнім лікарям-стоматологам виконувати свою роботу з глибоким розумінням правових та експертних аспектів майбутньої медичної діяльності.

Висновки

1. Урахування запропонованих особливостей у процесі виконання робочої навчальної програми із судової медицини (стоматології) дозволить студентам набути знання, практичні навички і вміння, необхідні для їх майбутньої практичної роботи.

2. Профілізація викладання навчальної дисципліни згідно з особливостями майбутньої спеціалізації і створення сприятливих умов на базі науково-практичного комплексу сприяє оптимізації навчального процесу із судової стоматології.

Перспективи подальших пошуків. Перспективним для подальших пошуків є вивчення особливостей опанування практичних навичок і вмінь із судової стоматології у процесі безпосередньої роботи студентів у секційній залі клінічної бази кафедри.

Література

1. Михайличенко Б.В. Судова стоматологія : підручник для студентів стоматологічного факультету ВМНЗ III-IV рівня акредитації / Б.В. Михайличенко. – К.: МП “Леся”, 2005. – 356 с.
2. Особливості судово-медичного дослідження трупа при окремих видах смерті: навч.-метод. посібник / [О.Ф. Кулик, В.Т. Бачинський, І.Г. Савка, О.Я. Ванчуляк]. – Чернівці: БДМУ, 2010. – 220 с.
3. Первинний огляд трупа на місці виявлення: навч.-метод. посібник / [В.Т. Бачинський, О.Ф. Кулик, І.Г. Савка, О.Я. Ванчуляк]. – Чернівці: БДМУ, 2010. – 212 с.
4. Судова медицина (стоматологія): програма навчальної дисципліни для студентів стоматологічних факультетів вищих медичних навчальних закладів III-IV рівнів акредитації. – К.: ЦМК з ВМО МОЗ України, 2012. – 30 с.

ОСОБЕННОСТИ ПРИОБРЕТЕНИЯ ЗНАНИЙ, ПРАКТИЧЕСКИХ НАВЫКОВ И УМЕНИЙ В ПРОЦЕССЕ ПРЕПОДАВАНИЯ СУДЕБНОЙ МЕДИЦИНЫ СТУДЕНТАМ СТОМАТОЛОГИЧЕСКОГО ФАКУЛЬТЕТА ПО СПЕЦИАЛЬНОСТИ "СТОМАТОЛОГИЯ"

В.Т. Бачинский, И.Г. Савка, И.Л. Беженарь

Резюме. В статье раскрыты особенности приобретения теоретических знаний, практических навыков и умений в процессе преподавания судебной медицины (стоматологии) студентам стоматологического факультета по специальности "Стоматология". Показано роль наглядности, специализации и непосредственного участия студентов в экспертных исследованиях в процессе отработки практических навыков и умений будущими врачами-стоматологами.

Ключевые слова: учебный процесс, судебная медицина, стоматология.

SPECIFIC CHARACTERISTICS OF ACQUIRING KNOWLEDGE, PRACTICAL HABITS AND SKILLS IN THE PROCESS OF TEACHING FORENSIC MEDICINE TO STUDENTS OF THE STOMATOLOGICAL FACULTY IN THE SPECIALITY – "STOMATOLOGY"

V.T. Bachyns'kyi, I.H. Savka, I.L. Bezhenar

Abstract. The paper has revealed the specific characteristics of acquiring theoretical knowledge, practical skills and habits in the process of teaching Forensic Medicine (Stomatology) to students of the Stomatological Faculty in the speciality – "Stomatology". The role of visual aids, specialization and a direct participation of students in expert investigations in the process of perfecting habits and skills by future stomatologists has been demonstrated.

Key words: educational process, forensic medicine, stomatology.

Bukovinian State Medical University (Chernivtsi)

Рецензент – доц. В.М. Ходоровський

Buk. Med. Herald. – 2013. – Vol. 17, № 1 (65). – P. 207-209

Надійшла до редакції 20.11.2012 року

© В.Т. Бачинський, І.Г. Савка, І.Л. Беженар, 2013

УДК 37.091.3.043.2:617

С.Ю. Каратєєва

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ХІРУРГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН ІНОЗЕМНИМ СТУДЕНТАМ

Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці

Резюме. У статті наведені приклади щодо покращення проведення практичних занять з іноземними студентами. Саме застосування на практичних заняттях із хірургічних дисциплін, поряд із тестуванням студентів, обговорення хірургічної проблеми, доведення, аргументування власного погляду, дискусії з викладачем,

відпрацювання та засвоєння практичних навичок значно покращують засвоєння тематичного матеріалу.

Ключові слова: хірургічні дисципліни, викладання, іноземні студенти.

Вступ. В Україні триває активне реформування освіти, у тому числі і вищої медичної [1, 2, 5]. Сучасний розвиток медичної освіти в Україні, етапи його реформування, питання, пов'язані з підвищенням якості освіти випускників медичних закладів, вимагають нових підходів до організації навчального процесу. Прогрес науки зумовили пошук і впровадження нових технологій у систему навчання. В останні роки система медичної освіти проходить закономірний процес суттєвої модернізації [2].

На даний час головним завданням вищої освіти є збереження та забезпечення необхідної якості професійної підготовки фахівців і пошук механізмів її підвищення [1, 5].

Реформування вищої школи і сучасні вимоги до підготовки майбутніх фахівців призвели до змін у викладанні дисциплін [3, 4]. Особливо ці факти мають значення у викладанні іноземним студентам хірургічних дисциплін.

Основна частина. Цілком очевидно, що підручники та навчальні посібники для іноземних студентів, навіть найсучасніші, не можуть сформувати в майбутніх спеціалістів практичних навичок із хірургії. Роль викладача в цьому процесі посідає головне місце. Створення оптимального середовища, при якому іноземні студенти мають можливість здійснювати курацію хірургічних хворих, бути присутнім при різних оператив-

© С.Ю. Каратєєва, 2013